

Iz vsega tega je posneti, da društvo „Donau“, katero slovi kot zavarovalen zavod prve vrste, trdno stoji in svoje dobro ime po polnem zasluži. Zato obračamo pozornost svojih rojakov na to društvo in je prav toplo priporočamo, zlasti čast. duhovščini. Glavni agent njen v Ljubljani je g. Peter Graselli.

Slovensko slovstvo.

* *Pesmi.* Zložil Libor val Búren. — Mala osmerka, 32 strani. Tisk Mehistoristov na Dunaji. Založil M. Stergár. I. snopič. Cena 20 krajc., jedino proti poštnem povzetji; iziti ima še najmanj 11 takih snopičev pri izdatelju in založniku: Wien, Karolinen-gasse Nr. 28, II. St., Th. 23.“

Nam Slovenom se vedno še hudo godí. Dozdaj še nismo prišli do svoje svrhe, do današnjega dne še ne dosegli vseh svojih pravic, katere bi morali imeti. Ako se hoče dvigniti kak narod od tal, priboriti si mora najprej politično samostojnost: potlej so prosti duhovi in naobraženosti je odprto „široko polje“. Naši govorniki in pesniki, prošinjani od pravega domoljuba, so na političnem in literarnem polju pozdigovali svoje glasove, da smo in hočemo biti, in nepravilni bi do samega sebe bili, ako bi rekli, da nismo dosegli še ničesa. Vže se mora računati z nami kot z važnim faktorjem; užé gledajo, da si malo od stra í še, na nas ini narodi in ljudska zavest se probuja od dneva do dné. Slava dakle vsem možem, ki razširjajo med ljudstvom pojme naobraženosti! Slovén hrani v srci svojem hvaležen spomin nekateremu naših velikanov in pozni zarod bode častil vredne naše sovremenike, kateri so mu prijatelji, a prijatelji v istini.

Gospod Libor val Búren (Matej Stergar) je iskren domoljub, kakor kaže v 1. snopiču svojih pesmi, katerim je patrijotizem glavni predmet. To je lepo in hvalevredno. Vsak Sloven naj bi gojil iskreno domoljubje v svojih prsih in je javil ali z dejanjem, ali z besedo, živo ali pisano. Velike važnosti za vsakdanje življenje je proza, in kolike pomembe je poezija v kulturni zgodovini narodov, vé vsak izobraženec. Častit in slaven je posel pesnikov, ako ga ón prav izpoznava in vestno izpolnjuje. Naše poezije vrt so trudoljubivo in vspešno obdelávali: Vodnik, Prešerin, Koseski, Levstik, Valjavec, Umek, Vilhar, Cegnar, Jenko, Boris Miran, Lujiza Pesjakova, Fr. Cimperman in mnogo drugih, zato v sedanjem času ni več tako težavno, pisati dobrih granesov, kakor nekdej. Zato pa sme in mora dandanes tudi kritika ostrejša biti.

Radi bi od konca do kraja pohvalili Libor val Búrnove pesmi, a tega ne moremo. On nam prerad za svoje blagó ponuja, kar ni njegovo. Tako, na priliko, na str. 14 poje:

Z domačih krajev pridem sem,
Otožen, tih sem, koder grém;
Kadí se dol, kadé goré —
Izdih pa vedno vpraša: kje?

To je po vse paralela „Popotnik pridem čez goró itd.“ (ki pa tudi ni original).

Na str. 15.:

Slava je pod križem stala,
Milo — žalostno — jokala,
Kjer je trpel njeni sin itd.

Paralela, malo da ne parodija krasne pesmi:

„Stabat mater dolorosa itd.“

Sicer se oglašajo mnogokrat reminiscencije raznih patrijotičnih pesmi. Tudi L. val Búren o literarni naobraženosti Slovenov preskromno misli, ker se

drzne, nemško „Wacht am Rhein“ obelodaniti za svojo idejo. Dokaz na str. 28. v pesmi: „Na Kosove polje!“

Kot mečev žvenk, valovja lom,
Se čuje klic, kot bližnji grom:
Kedór ima imé možá,
Naj gré, da brani moja tlà itd.

Nemški original:

Es braust ein Ruf wie Donnerhall,
Wie Schwertgeklirr und Wogenprall itd.

Mnogo bi še imeli opomniti, a bodi naj to dovolj. Ko izidó še drugi objavljeni snopiči in nam g. pesnik podá boljših proizvodov svoje muze, radi jih hočemo pohvaliti. Prvi snopič ne zadostuje tirjatvam današnje ostreje kritike.

J. Charpentier.

Naši dopisi.

Iz Maribora 1. okt. (*Spominek slavnemu Slomšekmu*), nepozabljivemu našemu knezoškofu, kdo ga bode delal, je zdaj določeno. Znani umetnik g. Zajic je prišel véčeraj iz Ljubljane in na razsojo seboj prinesel, kakor mu je po preč. kanoniku Glazerji naročeno bilo, po 3 različnih slikah izdelane, v gips vlite glave Slomšekove. Že pred je gosp. dr. Jan. Bleiweis, ki je naprošen bil vpljivati na gosp. Zajca, da se nemudoma loti svojega posla, gosp. kanoniku pisal, da je videl Zajčevo delo tako osnovano, da utegne zadostevati vsem tehničnim zahtevam in da obraz neprecenljivega Slomška je po njegovih mislih živemu ves podoben. In potrjeno smo po ogledanih 3 podobah našli to obljubo. Zajic, čegar slika ranjega škofa Wolfa v stolni cerkvi Ljubljanski pričuje odličnega mojstra, nam bo tudi Slomšekov spominek izvrstno stvaril. Gospodje dotičnega odbora so tedaj enoglasno sklenili, naj Zajic začne delo in nemudoma si naroči marmor Kararaski. Ves spominek bo stal 4500 gold. Ni zdaj nobene dvombe več, da neumrli naš Slomšek kmalu dobí svojih zaslug za narod slovenski vreden spominek in, kar nas poleg tega tudi še posebno veseli, je to, da bode delo „domačega uma in dlana.“

V Gorici 1. okt. — Smrt majorja Lanjus-a (23. dne u. m.), o kateri sem v zadnjem dopisu rekel, da je bila nasledek roparskega napada, je še zmiraj skrivnostna. Autopsija kaže, da je imel zlomljenih 5 reber na levi strani, razbito čepino na tamenju in zlomljeno kost od (desnega) očesa do ušesa; dalje potolčeno roko za pestjo. Sodi se, da ga je kak voz butnil ob tla; hudoben napad in umor zdaj tajé. — Ker imamo že sè smrtjo opraviti, naj naznam, da je v Benetkah ponoči od 28.—29. septembra umrl g. dr. Franc Ks. Foytzik, ki je bil za deželnim šolskim nadzornikom g. Šolarjem nekaj let na tukajšnjem gimnaziji profesor. Bil je ta mož jako učen, izvrsten staroklas. filolog, znal je pa tudi še 6 novih jezikov. Predno je prišel v Gorico, bil je profesor in dekan vseučilišča Padovanskega in še prej gimn. profesor v Kopru in Trstu (kjer je bil dober prijatelj našemu Koseski-mu. Bolehal je že v Gorici in zgubil tudi skoraj popolnoma vid; l. 1875. se je podal v Benetke, kjer je živel pri prijatlu g. Al. Ebert-u. Učiteljsko kariero je začel pri Jezuitih v Galiciji kot ud tega reda, iz katerega je pa pozneje izstopil. Rodil se je v Tešinu v Šleziji 17. januarija leta 1812. Rajniki je bil odločen katoličan in opiral svojo katoliško vero na trdno podlago bogoslovskih, modroslovskih in vsakoršnih vednosti. Njegovi učenci vedó, kak duh veje iz učitelja izobraženega tako, kakor je bil F. — Svojo lepo knjižnico je zapustil tukajšnjemu centralnemu bogoslovskemu semenišču. Žal nam je, da njegovo truplo ne počiva v naši zemlji; ali spomin